

Nyt projekt tester grønspelt som konsumafgrøde

I Tyskland er 'grünkern' en delikatesse, som indgår i kosten på forskellig vis. Det er speltkerner der er høstet tidligt og derefter tørret og røget.

Af Karen Munk Nielsen

Økologisk dyrkning og afsætning af spelt er begrænset i Danmark, mens afgrøden er mere udbredt syd for grænsen. Et nyt projekt sætter nu fokus på nye måder at anvende spelt på. Med inspiration fra Tyskland undersøger Innovationscenter for Økologisk Landbrug og Økologisk Landsforening, om 'grønspelt' kan have en fremtid i Danmark i marken såvel som på tallerkenen i projektet Fra mark til måltid.

Vinterspelt er velegnet til økologisk dyrkning

Vinterspelt, som er udgangspunktet for grønspelt, er en forholdsvis robust og nøjsom afgrøde, som derfor passer godt ind i et økologisk sædskitte, fortæller Lars Egelund Olsen, der er specialkonsulent i Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

- Særligt de gamle sorter kræver kun lidt kvælstof. De er langstråede og har derfor en god ukrudtskonkurrence, men de går i leje, hvis de får for meget kvælstof.

Der dyrkes omkring 400-500 hektar med økologisk vinterspelt. Udbyttet er ikke voldsomt højt, måske 3-4 ton pr. hektar før afskalning.

- Når der er tale om vintersæd, kan man frygte rustsygdomme, men modtageligheden over for gul-rust er lav til middel i de afprøvede sorter i Tyskland, så det er ikke umiddelbart alarmerende, tilføjer Lars E. Olsen.

Udfordringen er afsætning, da det kun er Aurion, der pt. aftager spelt. Alternativt skal det sælges i Tyskland, men dansk spelt er kun efterspurgt, når der er mangel på tysk.

Vinterspelt er en lille afgrøde hos økologiske landmænd, da afsætningen er begrænset. Kilde: Landbrugsstyrelsen.

Tidlig høst har flere fordele

Grønspelt skal høstes med 50 procent vand og derefter straks sendes videre til tørring og rygning.

- Høsten vil normalt ligge i de første uger af juli. Afgørder med tidlig høst er gavnligt under økologiske forhold, da det giver gode muligheder for at bekæmpe rodukrudt og etablere en efterafgrøde tidligt, konstaterer Lars E. Olsen.

- Og så kan tidlig høst med højt vandindhold også i vore dage vise sig at være et relevant redskab til klimatilpasning i en fremtid med mere ustabil vejr.

En historie med gamle rødder

Interessen for spelt blomstrede op sammen med fortællingen om ny nordisk mad, hvor gamle sorter også fik fornyet opmærksomhed. Men brug af umodent korn som fødevarer rækker langt tilbage og er kendt fra middelalderen, fortæller Anna Borum, der arbejder med konsumafgrøder i Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

- Det har formentlig været en måde at sikre høsten mod at rådne i dårligt vejr. Tørringen på den tid indebar nok en vis grad af røg, og den forarbejdning er så fulgt med op til vore dages grünkern, fortæller hun.

Der er flere forskellige produkter på markedet i Tyskland. Her sælges grünkern både som hele kerner, der kan erstatte ris, og forarbejdet i plantebaserede færdigretter. Når korn erstatter ris på tallerkenen, bidrager det til et mindre klimaaftryk.

Forsøg i mark og køkkener

Innovationscenter for Økologisk Landbrug anlægger sortsforsøg til efteråret med 6-7 sorter. Det er primært sorter, der anvendes til formålet i Tyskland. Men allerede til sommer har Lars og Anna fået lovning på en lille mængde tidligt høstet spelt hos en nordjysk landmand, der dyrker vinterspelt.

- Vi køber et parti og får det tørret og ristet på lille malteri. Det bliver lidt håndholdt i år, men vi vil gerne i gang med at indsamle erfaringer, siger Lars E. Olsen.

- Samtidig får en række professionelle køkkener grünkern at eksperimentere med, så vi også tager hul på erfaringsindsamlingen ude hos brugerne, tilføjer Anna Borum.

Grünkern er et kendt produkt i Tyskland. Det er spelt, der høstes med 50 pct. vand, afskalles, tørres og røges. Foto: Linda Handrup

Måske er du også interesseret i

18.05.2026

Havresorters kvalitet til havredrik

I 2024-2025 har projektet POATential undersøgt kvaliteten af havre hele vejen fra mark til havredrik.

12.05.2026

Sund havre kan blive endnu sundere

Analyser af 200 gamle sorter, landracer og moderne forædlerlinjer af havre viser stor variation i...

13.04.2026

Økologer dyrker det, der fungerer bedst økologisk

Tal fra Danmarks Statistik giver indblik i, hvilke korn- og bælgsejdsafgrøder økologiske landmænd dyrker, og hva...

26.02.2026

Økologisk vårhvede - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vårhvede.

26.02.2026

Vårbyg - økologisk dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk vårbyg.

26.02.2026

Økologisk havre - dyrkningsvejledning

Sådan dyrker du økologisk havre.

26.02.2026

Prioritering af såtidspunkt i økologisk vårsæd

Når forårets markarbejde går i gang, er det vigtigt med en fornuftig prioritering af den rækkefølge,...

17.02.2026

Økologiske sortsforsøg

Sorternes evne til ukrudtskonkurrence og modtagelighed over for sygdomme afprøves under økologiske...

16.03.2026

Forebyggelse af havrecystenematoder

Havrecystenematoder og de forebyggende indsatser imod dem bør have særlig opmærksomhed i...

13.01.2026

Forskelle i udbytte mellem arter af økologisk vår- og vintersæd

Analyse af mere end 25 års forsøgsdata viser, at havre har et højere udbytte end vårbyg og...

13.01.2026

Forebyg manganmangel i økologisk korn ved hjælp af efterafgrøder

Efterafgrøders evne til at optage og frigive mangan til den efterfølgende kornafgrøde varierer mellem arter. D...

22.12.2025

Kvælstofværdi af gylle til vintersæd

Kvælstof har en væsentlig betydning for udbyttet, men et højere kvælstofniveau fører ikke nødvendig...

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Lars Egelund Olsen

Specialkonsulent

+45 40 62 25 65

lols@icoel.dk

Anna Borum

Konsulent

+45 21 67 65 33

abor@icoel.dk